

DEN OM NATIONALISM, LIVSFARLIGA HISTORIEBRUK OCH HISTORIEN VÄGEN TILL FÖRSONING

Kopplingar till styrdokumentet

Foto: Adam Haglund

Historiemedvetande

Att eleverna ska utveckla sin historiemedvetenhet är ett tydligt mål i den nya ämnesplanen i historia. Det finns flera skrivningar som innehåller formuleringar kring detta:

Ämnesplan för ämnet historia

- Människors möjligheter och val inför framtiden är beroende av såväl handlingar och händelser i det förflutna som nutida tolkningar av dessa.

Ämnets syfte

- Undervisningen i ämnet historia ska syfta till att eleverna breddar, fördjupar och utvecklar sitt historiemedvetande genom kunskaper om det förflutna, förmåga att använda historisk metod och förståelse av hur historia används. Eleverna ska därigenom ges möjlighet att utveckla sin förståelse av hur olika tolkningar och perspektiv på det förflutna präglar synen på nutiden och uppfattningar om framtiden.

Ämnets mål

- 2. Förmåga att använda en historisk referensram för att förstå nutiden och för att ge perspektiv på framtiden.

Historiebruk

Även historiebruk har en tydlig plats i ämnesplanen, själva begreppet nämns inte men det finns flera skrivningar som tar upp dess betydelse:

Ämnets syfte

- Historia används för att både påverka samhällsförändringar och skapa olika identiteter. Undervisningen ska därför ge eleverna möjlighet att utveckla förståelse av och värdera hur olika människor och grupper i tid och rum har använt historia, samt möjlighet att reflektera över kulturarvets betydelse för identitets- och verklighetsuppfattning

Ämnets mål

- 5. Förmåga att undersöka, förklara och värdera användningen av historia i olika sammanhang och under olika tidsperioder.

Centralt innehåll i historia 1a1

- Hur individer och grupper använt historia i samband med aktuella konflikter och samsambandssträvanden.

DEN OM NATIONALISM, LIVSFARLIGA HISTORIEBRUK OCH HISTORIEN VÄGEN TILL FÖRSONING

Centralt innehåll i historia 1b

- Hur individer och grupper använt historia i samband med aktuella konflikter och samarbetssträvanden.

Nationalism

Begreppet nationalism nämns inte i någon av ämnesplanerna i ämnet. Det är dock ett begrepp som kommer att bli aktuellt när mål ett i historia ska uppfyllas med hjälp av det centrala innehållet i kursen 1b.

Ämnets mål

- 1. Kunskaper om tidsperioder, förändringsprocesser, händelser och personer utifrån olika tolkningar och perspektiv.

Centralt innehåll i kurs 1b

- Industrialisering och demokratisering under 1800- och 1900-talen i Sverige och globalt samt viktiga globala förändringsprocesser och händelser, till exempel migration, fredssträvanden, resursfördelning och ökat välbefinnande, internationellt samarbete, mänskliga rättigheter, jämställdhet, men också kolonialism, diktaturer, folkmord, konflikter och ökat resursutnyttjande. Långsiktiga historiska perspektiv på förändrade maktförhållanden och olika historiska förklaringar till dem.

Kopplingarna ovan, kring nationalism, är också giltiga när det gäller folkmord. Till skillnad från nationalism så nämns folkmord som begrepp i det centrala innehållet.

Folkmord

Historia

Mål för undervisningen i ämnet:

Undervisningen i ämnet historia ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande:

1. Kunskaper om tidsperioder, förändringsprocesser, händelser och personer utifrån olika tolkningar och perspektiv.
2. Förmåga att använda en historisk referensram för att förstå nutiden och för att ge perspektiv på framtiden.

Centralt innehåll i kurs 1a1:

- Industrialisering och demokratisering under 1800- och 1900-talen samt viktiga globala förändringsprocesser och händelser, till exempel migration, fredssträvanden, resursfördelning och ökat välbefinnande, internationellt samarbete, mänskliga rättigheter, jämställdhet, kolonialism, diktaturer, folkmord och konflikter.

Centralt innehåll i kurs 1b:

DEN OM NATIONALISM, LIVSFARLIGA HISTORIEBRUK OCH HISTORIEN VÄGEN TILL FÖRSONING

- Industrialisering och demokratisering under 1800- och 1900-talen i Sverige och globalt samt viktiga globala förändringsprocesser och händelser, till exempel migration, fredssträvanden, resursfördelning och ökat välstånd, internationellt samarbete, mänskliga rättigheter, jämställdhet, men också kolonialism, diktaturer, folkmord, konflikter och ökat resursutnyttjande. Långsiktiga historiska perspektiv på förändrade maktförhållanden och olika historiska förklaringar till dem.

Centralt innehåll i kurs 3:

- Någon global förändringsprocess under 1800- och 1900-talen. Dess konkreta förlopp samt konsekvenser för samhällen, grupper och individer på regional eller lokal nivå.

Religionskunskap

Centralt innehåll i kurs 1:

- Religion i relation till kön, socioekonomisk bakgrund, etnicitet och sexualitet.
- Individers och gruppers identiteter och hur de kan formas i förhållande till religion och livsåskådning utifrån till exempel skriftliga källor, traditioner och historiska och nutida händelser.

Samhällskunskap:

Mål för undervisningen i ämnet:

Undervisningen i ämnet historia ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande:

2. Kunskaper om historiska förutsättnings betydelse samt om hur olika ideologiska, politiska, ekonomiska, sociala och miljömässiga förhållanden påverkar och påverkas av individer, grupper och samhällsstrukturer.

Centralt innehåll i kurs 1a1 och 1b:

- De mänskliga rättigheterna; vilka de är, hur de förhåller sig till stat och individ och hur man kan utkräva sina individuella och kollektiva mänskliga rättigheter.

Centralt innehåll i kurs 1b:

- Massmediers och informationsteknikens roll i samhället. Deras möjligheter att påverka människor och samhällsutvecklingen samt de möjligheter de ger människor att påverka. Mediers innehåll och nyhetsvärdering.

Centralt innehåll i kurs 2:

- Det nutida samhällets politiska utveckling utifrån historiska ideologiska villkor, till exempel mänskliga rättigheter, nationalism,

DEN OM NATIONALISM, LIVSFARLIGA HISTORIEBRUK OCH HISTORIEN VÄGEN TILL FÖRSONING

kolonialism och jämställdhet, i relation till maktfördelning och ekonomiska villkor. Frågor om aktörens handlingsfrihet kontra strukturella villkor.

- Tematisk fördjupning i samhällsfrågor.

Centralt innehåll i kursen internationella relationer:

- Olika aktörer, deras mål och medel samt hur dessa samspelar inom utrikes- och säkerhetspolitik. Den moderna nationalstatens utmaningar som en internationell aktör.
- Världskrigens och efterkrigstidens betydelse för etableringen av internationella institutioner. Olika former av organiserat samarbete mellan länder och sambandet mellan detta samarbete och den politiska och ekonomiska utvecklingen.
- Orsaker till och följder av samarbeten och konflikter.
- Internationell rätt. Möjligheter och svårigheter med att säkerställa såväl staters som individers rättigheter och säkerhet. Grundläggande internationella konventioner om mänskliga fri- och rättigheter och olika aktörers möjlighet till tillämpning.

Försoning

Samhällskunskap:

Centralt innehåll i kurs 1a1 och 1b:

- De mänskliga rättigheterna; vilka de är, hur de förhåller sig till stat och individ och hur man kan utkräva sina individuella och kollektiva mänskliga rättigheter.

Centralt innehåll i kurs 1b:

- Massmediers och informationsteknikens roll i samhället. Deras möjligheter att påverka människor och samhällsutvecklingen samt de möjligheter de ger människor att påverka. Mediers innehåll och nyhetsvärdering.

Centralt innehåll i kursen internationella relationer:

- Internationell rätt. Möjligheter och svårigheter med att säkerställa såväl staters som individers rättigheter och säkerhet. Grundläggande internationella konventioner om mänskliga fri- och rättigheter och olika aktörers möjlighet till tillämpning.